

Mötesanteckningar samråd funktionshinder

Mötesdatum: 2021-09-23
Klockan 13.30 – 16.30
Plats: Digitalt möte (Teams)

Närvarande organisationer

Astma- och Allergiföreningen i Västra Götaland.
DHR Region Västra Götaland
Diabetesföreningen Västra Götaland
FUB
Funktionsrätt Skaraborg/HRF Västra Götaland
Hjärnkraft
NSPH Västra Götaland och Göteborg
SRF Göteborg
Unga rörelsehindrade Göteborgsklubben
VGDL

Ej närvarande

SRF Älvsborg
Attention Skaraborg
Patrik Karlsson (KD), beredningen för mänskliga rättigheter

Övriga deltagare

Amanda Brown-Stjärnå (M), beredningen för mänskliga rättigheter
Stig-Olov Tingbratt (C), beredningen för mänskliga rättigheter
Jesper Svensson, regionutvecklare avdelning social hållbarhet, Västra Götalandsregionen
Åsa Olsson, regionutvecklare avdelning social hållbarhet, Västra Götalandsregionen

Dagordning

1. Incheckning

2. Dagordningen godkändes. Inga övriga frågor

3. Förgående mötesanteckningar godkändes

4. Inkomna frågor:

Ställer Västtrafik krav på att elbussarna ska ha varningsljud enligt ett EU-direktiv? Fråga från SRF Göteborg

Det finns ett EU-direktiv om att bussar ska ha ett så kallat AVAS (Acoustic Vehicle Alerting System) på fordon som är typgodkända efter 210601. Transportstyrelsen har beslutat att kravet ska skrivas in i det svenska ECE-reglementet. Det pågår en nationell diskussion om att eventuellt hitta ett specifikt bussljud, men inget är bestämt.

Västtrafik: I dagsläget har vi inga elbussar som är typgodkända efter 2021-06-01 i vår trafik. System för varningsljud är inte installerat i dem, men vi kommer eventuellt att undersöka vad det kostar att installera i efterhand. I alla nya avtal med elbussar håller AVAS, alltså varningsljud, på att installeras.

Kommentar från samrådet:

Det ska inte gå att stänga av varningsljuden om en förare vill det. Vi bör också följa upp om varningsljud i Västtrafiks nuvarande elbussar kommer att installeras i efterhand.

Avgift på uppladdningsbara batterier till hörapparater. Fråga från FUB

Frågan handlar om en avgift på 400 kr per hörapparat då man får en hörapparat med uppladdningsbara batterier förskrivna. En åsikt är att detta bryter mot att personer med funktionsnedsättning ska kunna leva som andra och inte behöva betala för sitt funktionshinder. Flera föreningar befarar att detta kan vara början på att man i framtiden tar betalt för allt fler hjälpmedel. Vi anser att regionen bryter mot både svensk lagstiftning och FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Kommentarer från samrådet:

- Alla är ense om att det inte ska vara avgifter för hjälpmedel.
- Batterierna i de uppladdningsbara hörapparaterna tillhör hjälpmedlet. De måste laddas upp varje natt med en elkostnad som följd.
- Kommer uppladdningsbara hörapparater ersätta de andra i framtiden? Då finns det plötsligt en avgift på hjälpmedel, något som VGR inte har för övrigt.
- Det finns hörapparatsanvändare som inte har råd att köpa batterier till sin hörapparat.

Kommentar från politiker:

- Just förslaget att ta ut en avgift för hörapparat med uppladdningsbara batterier är lite speciellt. Det finns många hörapparatsanvändare som köper batterier till sin hörapparat till en kostnad av cirka 400-500 kronor per år. I detta fall skulle det då handla om jämlik vård och lika behandling i förhållande till de som betalar för batterierna.

Frågan kommer att lyftas på HSS brukarråd 30/9 och beslut kommer att tas i regionfullmäktige.

Avgifter på hjälpmedel allmänt

Alla är ense om att det inte ska vara avgifter för hjälpmedel.

- Västra Götalandsregionen är en av få regioner som inte tar ut några avgifter för de personliga hjälpmedel som kan förskrivas enligt hjälpmedelshandboken, förutom den så kallade utprovningsavgiften (patientavgift motsvarande ett sjuksköterskebesök). Som i andra regioner finns det även i Västra Götalandsregionen undantag när det kommer till förskrivning av vissa skor och peruker.
- 2021 arrangerades det för första gången en Hjälpmedelsriksdag på Svenska Mässan i Göteborg. Ett nationellt möte för att synliggöra vikten av en välfungerande hjälpmedelsförsörjning i samarbete med Myndigheten för delaktighet, Socialstyrelsen, Fysioterapeuterna, Sveriges Arbetsterapeuter och Funktionsrätt. Hjälpmedelsriksdagen genomförs nästa gång den 16 maj 2022 på Svenska Mässan i både fysisk och digital form.

Färdtjänstillstånd

Det finns en oro kring utfärdandet av färdtjänstillstånd. I Västra Götaland har en person som haft ett färdtjänstillstånd i en kommun, nekats färdtjänstillstånd i den kommun han sedan flyttat till.

Svar:

I Västra Götalands 49 kommuner ansvarar i varje kommun, en färdtjänsthandläggare för utredning och beslut gällande färdtjänst/ riksfärdtjänst.

De flesta regioner i Sverige har en central myndighet för tillståndsgivning.

Drygt hälften av Sveriges kommuner har idag överlåtit myndighetsutövningen av färdtjänst/riksfärdtjänst till regionerna i olika former, med övervägande positiva effekter.

Kommentarer från samrådet:

- Man kan önska en centraliserad lösning, men det kan också bli dåligt.
- Man ska inte behöva flytta till en annan kommun för att få färdtjänst.
- Färdtjänst och sjukresor är komplext.
- I göteborg ligger färdtjänst under Trafiknämnden och oro finns över att det inte är någon stor summa pengar avsatt.

Ett annat färdtjänstexempel handlar om en 21-årig blind man som nekats färdtjänsttillstånd i Region Stockholm. Ärendet har nått hela vägen upp till Högsta förvaltningsdomstolen, som har nekat prövningstillstånd det vill säga, kommer alltså inte att ta upp fallet. Det är oroande om detta kommer att bli prejudicerande för färdtjänsttillstånd.

Kommentar från samrådet:

- Avskräckande om det är dessa färdtjänsthandläggare som ska bestämma. Om det riskerar att sprida sig måste politikerna se till att lagarna inte misstolkas.

Kommentar i efterhand av en färdtjänsthandläggare i Västra Götaland:

Andra kommuner/regioner behöver inte följa detta utslag då vi skall pröva den enskildes behov.

Färdtjänstlagen:

Enligt färdtjänstlagen (Lag 1997:736 om färdtjänst) beviljas tillstånd till färdtjänst för personer som på grund av funktionshinder, som inte endast är tillfälligt, har väsentliga svårigheter att förflytta sig på egen hand eller att resa med allmänna kommunikationsmedel.

Tillgång till höj- och sänkbar stol på gynekologisk mottagning och vårdcentral

Alla gynekologiska mottagningar i VGR har en höj-och sänkbar stol
De flesta vårdcentraler har en höj- och sänkbar stol – kontakta aktuell vårdcentral för att fråga.

Det ställs krav på höj- och sänkbar stol i alla nya upphandlingar av externa gynekologverksamheter.

5. Uppföljning av tidigare ärenden som har lyfts till presidiet

Taltidning

Det har varit ett möte mellan cheferna för avdelning Social hållbarhet, Kultur, Kommunikation och externa relationer samt Kulturutveckling. Beslutet blev att en kommunikatör kommer att ta kontakt med samråd funktionshinders företrädare för SRF för att påbörja ett mer strukturerat samarbete kring hur behovet av information ser ut för personer med synnedsättning.

Prenumerationstjänst av handlingar

Den tjänst som VGR använder för publicering av politiska handlingar levereras av en extern leverantör. Det är en molntjänst och en "färdig" produkt som VGR köpt. VGR har möjlighet att komma med förbättringar i produkten. I detta specifika fall med prenumerationstjänst har vi lämnat över förslaget till leverantören och väntar på återkoppling om det ligger i produktens utveckling.

Västtrafik: Tillgänglighetsgaranti och tillgänglighetsnummer

Västtrafik: Samverkan med resenärsgrupper med fokus på (äldre, barn och) personer med funktionsnedsättning.

Presidiet för beredningen för mänskliga rättigheter har föreslagit att beredningen bjuder in presidierna för kollektivtrafiknämnden och Västtrafik till ett samråd funktionshinder för att diskutera ovanstående två ärenden. Båda finns med i Västtrafiks handlingsplan för kollektivtrafik på jämlika villkor och samrådet önskar att de prioriteras. Inlämnas ske första samrådet 2022.

Kommentar från samrådet:

Bra med möte mellan presidierna och funktionshindersföreningarna. Även att politikerna trycker på frågorna.

Prata om möjligheter på ett bra sätt på mötet., inte fastna. Viktigt med formen.

Kommentar från politiker:

Besluten fattas inte här utan i styrelserna för Kollektivtrafiknämnden och Västtrafik. Tydlig form för mötet med dokumentering och följa upp.

6. Paus

7. Diskussion om revidering av policy för ekonomiskt stöd till det civila samhället samt insamling av frågor kring Demokratin 100 år - för vem?

Jesper Svensson, regionutvecklare, avdelning social hållbarhet, Västra Götalandsregionen

Revidering av policy för ekonomiskt stöd till det civila samhället

Syftet med ekonomiskt stöd till det civila samhället är att skapa ett hållbart och inkluderande samhälle som bidrar till att uppfylla Västra Götalandsregionens vision och uppdrag. Det civila samhället är en central del av demokratin och ett ekonomiskt stöd förbättrar villkoren för det arbetet.

Förutsättningar för ekonomiskt stöd:

- Bygger på demokratiska principer enligt regeringsformen, svensk lag, FN:s allmänna förklaring och FN:s kärnkonventioner
- Verkar för lika rättigheter och möjligheter för alla
- Driver frågor som är angelägna ur det civila samhällets perspektiv och svarar mot relevanta samhällsutmaningar
- Har ett antal enskilda medlemmar i Västra Götaland, en sammanslutning av organisationer som har enskilda medlemmar eller en tillfällig aktionsgrupp/nätverk.
- Har regional relevans

Vad vi menar med regional relevans

- Verksamheten är en resurs för andra aktörer i Västra Götaland
- Verksamheten samverkar med aktörer från olika sektorer och delar av Västra Götaland
- Verksamheten genomförs i flera kommuner i Västra Götaland
- Verksamheten bygger upp och sprider kunskap/erfarenhet som bidrar till regional kompetens
- Verksamheten är attraktiv för de som bor, arbetar och vistas i Västra Götaland eller lockar besökare från andra kommuner/regioner.

Vilka verksamheter kan få ekonomiskt stöd

- Ideella samfund
- Trossamfund
- Stiftelser
- Aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning
- Ekonomiska föreningar utan vinstintresse

- Aktiebolag som är dotterbolag till någon av ovanstående associationsformer
- Aktionsgrupper, nätverk, upprop om stödet kanaliseras via en organisation som uppfyller förutsättningarna för ekonomiskt stöd.

Former

- Med utgångspunkt från policyn är det upp till stödgivande nämnder att utforma system för sina stödformer
- Långsiktigt eller kortsiktigt stöd?
- Ordinarie eller tillfällig verksamhet?
- Uppföljnings- eller granskningsrutiner?
- Samverkan för att utveckla en regional samsyn

Beredningen för mänskliga rättigheter har treåriga ekonomiska stöd; organisationsstöd och verksamhetsstöd. Det innebär en större trygghet eftersom det ofta finns personal- och hyreskostnader. Det finns också utrymme att under de tre åren utvecklas bland annat i dialogmöten.

Synpunkter från samrådet:

- Positivt att komma ifrån projektmedelssjukan där man får lägga för mycket tid på att söka nya medel under året.
- På nationell nivå för SRF ska merkostnader tas i beaktande. För att kunna bedriva vår verksamhet krävs information i punktskrift och via daisyskivor till exempel, vilket är en fördyrande kostnad. Regionen behöver ha med merkostnader i stödet till föreningarna. SRFs distriktsföreningar i Västra Götaland är missnöjda. Vissa distrikt är berättigade till VGRs medel, andra inte. Hade SRF haft en förening i Västra Götaland hade de fått mer ekonomiskt stöd av VGR. Ska VGR lägga sig i hur föreningarna organiserar sig?

Jesper Svensson: Västra Götalandsregionen har varit igång i 22 år men det civila samhället ligger kvar i gamla geografiska strukturer.

Synpunkter från samrådet:

- Det är gamla organisationer i Västra Götaland. Ta hänsyn till att vi har tre organisationer inom SRF. Det blev en stor minskning av medel. Viktigt att ta med merkostnader!
- Under de tre verksamhetsåren tillåt förändringar, se hur pandemin har påverkat. Det kan komma in nya människor som har åsikter om hur föreningen ska styras. Bra att policyn inte är så styrande, det sker hela tiden samhällsförändringar. Tillitsbaserat.

Inför tvärsamrådet 29/9 "Demokratin 100 år, för vem?" (frågor till paneldiskussion)

År 2021 var det 100 år sedan kvinnor och män fick rösta till riksdagen. Med anledning av detta genomför regeringen en nationell kraftsamling, "Demokratin 100 år".

Kommittén "Demokratin 100 år" ska 2018-2021 har planerat, samordnat och genomfört insatser för en stark demokrati. Ett initiativ är att kommuner, regioner och myndigheter kan ansluta sig till Demokrati deklARATIONEN. Ett annat initiativ är en Demokratistuga som ambulerat runt till olika platser i Sverige.

I Västra Götalandsregionens demokratideklARATIONEN beskrivs målen för social hållbarhet, dialogen med det civila samhället, stärkt informations- och mediakunskap bland invånarna, MR-dagar i Göteborg med mera.

Invigningen av Demokratistugan den 29 september är en del av tvärsamrådets program. Utöver invigning och reflektioner med Peter Örn, ordförande i Kommittén "Demokratin 100 år" kommer det även att äga rum en paneldiskussion till vilken

Beredningen för mänskliga rättigheters samråd har möjlighet att föreslå frågor. Panelen består av Anders Danielsson, landshövding, Johnny Magnusson, regionråd och Anneli Rhedin, kommunfullmäktiges ordförande i Göteborg..

Synpunkter från samrådet:

1989 fick alla svenskar över 18 år rösträtt då begreppet omyndigförklaring avskaffades.

- Viktigt att synliggöra olika grupper i berättelsen om parlamentarismens utveckling. För 30 år sedan, 1991, fick personer med intellektuell funktionsnedsättning rösta för första gången. Hur synliggörs detta i samband med firandet av Demokratin 100 år?
- Många personer med funktionsnedsättningar är beroende av demokratiska beslut för att få sina rättigheter tillgodosedda. Vad kan vi göra för att förbättra möjligheterna till delaktighet och inflytande för personer med funktionsnedsättning?
- Hur kan den fysiska tillgängligheten öka i vallokalerna?
- Hur kan informationen i samband med valen förbättras och göras mer tillgänglig, till exempel på teckenspråk?

8. Paus

9. Information från beredning mänskliga rättigheters sammanträden:

- Beredningen för mänskliga rättigheter tar inga egna beslut, där gör regionstyrelsen.

210611

- Uppföljning av organisationsstöd
- Utveckling av dialog med barn och unga
- Information om riktlinje Idéburet offentligt partnerskap

210917

- Detaljbudget för beredning mänskliga rättigheter 2022
- Information om remissförslag reviderad policy för ekonomiskt stöd till det civila samhället
- Parasportstipendium 2021 Namnen blir officiella när de presenteras på regionfullmäktigemötet i oktober.

Nio idrottare och pristagare på Paraolympiska spelen i Tokyo har fått stipendium från VGR genom åren. Philip Jönsson från Mariestad vann i år guld i tio meter stående luftgevär. Andra stipendiemottagare är Viktoria Karlsson Göteborg, Anna-Carin Ahlqvist Göteborg, Pernilla Lindberg Göteborg, Nicolina Pernheim Västra Frölunda, Håkan Gustafsson Strömstad, Tobias Jonsson nu Bollnäs, Olof Ryberg Göteborg och Linus Karlsson Grästorp.

<https://vgrfokus.se/2021/09/nio-tavlande-i-paralympics-har-fatt-stipendier-av-vgr/>

Synpunkt från samrådet:

VGR gör en fantastisk insats med parasportstipendiet. Går det att utöka prissummorna?

10. Information:

Levande bibliotek

Företrädaren för hjärnkraft berättar om Levande bibliotek.

Invånare, patienter, närstående och patient- och brukarföreningar är en viktig resurs för utveckling och förbättring av hälso- och sjukvården. Patientföreträdare kan komma från en patientförening eller brukarorganisation och har då mandat att representera deras många, olika erfarenheter. Detta skiljer sig från en enskild patientföreträdare som inte representerar någon förening, utan bidrar med sitt eget perspektiv.

Levande bibliotek söker patientföreträdare via patientföreningar, brukarorganisationer eller via den egna pool av personer som har anmält sitt intresse direkt till Levande bibliotek.

Personer som är med i Levande biblioteks pool kallas "levande böcker". De avgör omfattningen på sitt engagemang själva och förbinder sig inte till någonting mer än att ge hälso- och sjukvården möjlighet att ställa frågan, när det kommer ett uppdrag som kan passa dem.

Länkar till information om Levande bibliotek, se nedan.

[Vårdgivarwebben VGR Levande bibliotek](#)

[1177 vårdguiden VGR Levande bibliotek](#)

Intresseanmälan finns i den nedersta länken.

Webbutbildning i bemötande av personer med funktionsnedsättning

Åsa Olsson, regionutvecklare avdelning social hållbarhet

Det finns sedan några år en webbutbildning i bemötande av personer med funktionsnedsättning. Grundmaterialet togs fram tillsammans med dåvarande samråd på Handikappkommitténs tid. Utbildningen är reviderad och nya kapitel är tillagda 2018. Utbildningen publicerades i mars i år på VGRs nya lärportal Totara. Utbildningen som är textbaserad behöver få filmsekvenser bland annat. Ni i samråd funktionshinder som vill vara med och se över utbildningen kan delta i ett extra samrådsmöte digitalt den 28/10 13.00-16.30. Ni kommer att få inloggningsmöjlighet till webbutbildningen via mejl och kunna förbereda er inför den 28/10. Viktigt att läsa igenom framför allt det kapitel som handlar om den funktionsförmåga du själv företräder i samrådet och de allmänna delarna i kapitel 1-3 och kapitel 12. Det är bra om vi den 28/10 kan diskutera förbättringar i utbildningen och rätta eventuella fel naturligtvis. Mejla om ni är intresserade att vara med i utvecklingsarbetet.

Mänskliga rättighetsdagarna MRdagarna 6-7 december Svenska Mässan Göteborg

Bokbord på Mänskliga Rättighetsdagarna 2021

Vill din organisation ställa ut på Mänskliga Rättighetsdagarna i Göteborg den 6-7 december, men har svårt att bekosta hyra av en ordinarie monter? Då kan ni anmäla intresse om att stå kostnadsfritt med bokbord på MR-dagarnas Demokratitorg!

[Bokbord MR-dagarna.pdf](#)

[MRdagarna Göteborg](#)

Utlysning av projektstöd för social hållbarhet

Syftet med projektstödet är att främja folkhälsa och mänskliga rättigheter i Västra Götaland och kan sökas av det civila samhället för ett- till treåriga utvecklingsprojekt. Projekten ska uppvisa en tydlig utvecklingsidé och vara regionala projekt eller projekt som genomförs lokalt men är av regionalt intresse för

hela Västra Götaland. Utlysningen är öppen under perioden 18 september – 7 november. Gå in och läs mer om hur din förening kan ansöka om projektstöd för social hållbarhet här:

<https://www.vgregion.se/regional-utveckling/verksamhetsomraden/social-hallbarhet/ekonomiska-stod/>

11. Inga övriga frågor

12. Är det något från dagens möte som ska lyftas vidare till beredning mänskliga rättigheter via presidiet?

Nationell styrning av hjälpmedel

- Hjälpmedelsförsörjningen i Sverige är ojämlik vad gäller avgifter och tillgång till hjälpmedel.

Tidigare fanns Hjälpmedelsinstitutet HI, en ideell förening vars medlemmar var staten och Sveriges kommuner och landsting. HI hade kunskap om hjälpmedel, informerade om nya hjälpmedel och testade kvaliteten på hjälpmedel. Det fanns ett samarbete mellan dåvarande landsting och HI. 2014 upphörde Hjälpmedelsinstitutet att existera och delar av deras arbete togs istället över av Myndigheten för delaktighet MFD.

2021 anordnades Hjälpmedelsriksdagen, ett nationellt möte för att synliggöra vikten av en välfungerande hjälpmedelsförsörjning, i samarbete med Sveriges Arbetsterapeuter, Socialstyrelsen, Fysioterapeuterna, Myndigheten för delaktighet samt Funktionsrätt. Hjälpmedelsriksdagen samlade politiken, myndigheter, branschen och intresseorganisationer med syftet att bidra till att hjälpmedelsförsörjningens frågor flyttas fram på den politiska dagordningen, i den faktiska planeringen och i det allmänna medvetandet. Syftet var också att visa på vinsterna och effekterna, både för den enskilde och för samhället, av en effektiv och jämlik hjälpmedelsförsörjning. Ny Hjälpmedelsriksdag anordnas den 16 maj 2022 på Svenska Mässan i Göteborg.

Är nationell styrning av hjälpmedel en fråga som beredningen för mänskliga rättigheter vill engagera sig i?

Avgift för hjälpmedel i Västra Götalandsregionen

- Västra Götalandsregionen är en av få regioner som inte tar ut några avgifter för de personliga hjälpmedel som kan förskrivas enligt hjälpmedelshandboken, förutom den så kallade utprovningssavgiften

(patientavgift motsvarande ett sjuksköterskebesök). Som i andra regioner finns det även i Västra Götalandsregionen undantag när det kommer till förskrivning av vissa skor och peruker.

Det finns förslag att en avgift på 400 kr ska tas ut på hörapparat med uppladdningsbara batterier. Det finns å andra sidan många användare av en annan typ av hörapparat som köper batterier till en kostnad av cirka 400-500 kronor per år. I detta fall skulle då handla om jämlik vård och lika behandling i förhållande till de som betalar för batterierna. Innebär detta ett paradigmskifte med avgifter på hjälpmedel? Vad händer i framtiden om det bara förskrivs uppladdningsbara hörapparater?

13. Teman till kommande samrådsmöten

- Mål för social hållbarhet 18 november
- Presidier Västtrafik, Kollektivtrafiknämnden och BMR 1:a möte 2022
- HR Jobb i VGR
- Kompetens
- Utbildning/skola psykiatri
- Delaktighet – kommunikation

14. Utcheckning

Nästkommande möten:

29 september Tvärsamråd 9.45-16.00

28 oktober 13.00 -16.30 Digitalt. Frivilligt – handlar om webbutbildning i bemötande av personer med funktionsnedsättning

18 november samråd funktionshinder 13.30 – 16.30 Tema Mål för social hållbarhet

Sammanställande

[Beredningen för mänskliga rättigheter](#)

Västra Götalandsregionen

Kontaktperson

Åsa Olsson

asa.olsson@vgregion.se

070-540 53 66